

Kaikessa toiminnassaan ihminen pyrkii järjestyksen aikaansaamiseen. Tässä pyrkimyksessään ihmisellä on kaksi toisistaan poikkeavaa menetelmää: maskuliininen ja feminiininen. Perimmiltään ihminen ei ole joko mies tai nainen vaan sekä mies että nainen. Kukaan mies ei ole pelkästään maskuliininen eikä kukaan nainen pelkästään feminiininen. Silti miehen toimintaa on syytä tarkastella maskuliinisesta ja naisen toimintaa feminiinisestä näkökulmasta.

Ihmisen pyrkimys järjestykseen ei ole itsetarkoituksellista. Se on keino jatkuvuuden takaamiseksi. Maskuliinisuus pyrkii jatkuvuuteen eri tavoin kuin feminiinisyys. Jatkuvuus on tulosta maskuliinisten ja feminiinisten pyrkimysten yhteensovittamisesta. Yksinään nämä tendenssit ovat umpikujaisia ja riittämättömiä. Periaatteessa maskuliinisuus ja feminiinisyys ovat vastakohtaisia ja yhteensovittamattomia. Kuitenkin jos niiden yhteensovittamisesta luovutaan, on tuloksena tasapainon ja jatkuvuuden vaarantuminen.

Solustossamme me kannamme elävän elämän miljardivuotista historiaa. Elimistössämme me kannamme ihmisen lajinkehityksen miljoonavuotista historiaa. Ihmislapsen aivoja voidaan arvioida eri tavoin riippuen siitä, mistä näkökulmasta asiaa tarkastellaan. Ihmisen aivot edustavat maapallon eläimistön piirissä ainutkertaista informaatiokertymää ja -potentiaalia. Toisesta näkökulmasta tarkasteltuna ihmisvauva syntyy keskeneräisenä sikiönä, täysin äidistään riippuvaisena. Vasta puberteetti-ässä ihmisen lapsi on tavoittanut ravinnon hankkimisessa, vaaran väistämisessä ja suojautumisessa sellaisia valmiuksia, jotka ovat verrattavissa monien imettäväislajien muutamassa kuukaudessa syntymänsä jälkeen hankkiimiin. Tällaisissa elämän jatkuvuuden kannalta keskeisissä asioissa ihmisen aivot kehittyvät piinallisen hitaasti.

Luonnollisissa oloissa lasten synnyttäminen ja hoitaminen sitoo äidin koko elämänkaaren. Pyyntikulttuurin oloissa tehtävä on niin vaativa, ettei äiti voi selviytyä siitä yksin, vaan tarvitsee tuekseen myös lasten isän. Hitaasti kehittyvä jälkipolvi edellyttää vanhemmilta tiivistä ja elinikäistä parisuhdetta.

Sitoakseen isän perheen ravinnonhankintaan ja suojeluun äidin täytyi olla jatkuvasti kiinnostava. Tältä pohjalta kehittyi ympäri vuoden jatkuva kiima-aika. Jotta olisi kiinnostava, täytyy olla myös erilainen. Ihmisen sukupuolten väliset erot ovat fyysisestikin näyttävät, mutta ne tulevat esille myös sukupuolten erilaisissa toimintaperiaatteissa.

Feminiinisyys pyrkii järjestykseen elämän sisäisen reviirin suhteen. Maskuliinisuus pyrkii järjestykseen elämän ulkoisen reviirin suhteen. Kummankin perimmäisenä tavoitteena on elämän jatkuvuus. Perimmäisten pyrkimysten aitoutta punnitaan kunniakäsitteellä. Valmiutta todellisiin uhrauksiin punnitaan sankaruuskäsitteellä. Feminiininen kunnia ja sankaruus eroavat maskuliinisesta kunnian ja sankaruudesta syvällisellä tavalla.

Kun maskuliinisuus pyrkii järjestykseen elämän ulkoisen reviirin suhteen, se ajautuu väistämättömästi konflikteihin. Valmiudessa kohdata tämä konflikti punnitaan maskuliinista kunniaa. Maskuliinista sankaruutta punnitaan valmiudessa vaarantaa oma fyysinen omassalokin tarpeen niin vaatiessa. Valmius sodankäyntiin onkin yksi maskuliinisuuden piirre, jota tänä päivänä on vaikea ymmärtää.

Pyyntikulttuurin ja alkeellisen maanviljelyksen keinot antoivat harjoittajilleen toimeentulon, joka vaihteli tilapäisestä runsaudesta äärimmäiseen puutteeseen. Nämä elinkeinot eivät itsessään antaneet tarmokkaimmillekaan

ihmisille mahdollisuuksia elintason pysyvään nostamiseen. Jos jotain ylimääräistä aikoi hankkia, oli lähdettävä ryöstöretkille vierasheimoisten alueille. Tällainen ryöstely tulee tämän päivän näkökulmasta helposti tulkituksi pelkästään tuhoisten voimien sokeaksi purkaukseksi ja häpeäksi harjoittajilleen.

Menestyksenkäs ryöstely toi kuitenkin kunniaa ja mainetta harjoittajilleen kaikesta siihen liittyvästä väkivallasta huolimatta tai jopa väkivaltaisuuden ansiosta. Mies, joka kaikesta tuosta pidättyi, jäi kunniaa ja arvostusta vaille. Mihin rikkeisiin tällainen väkivallasta pidättyjä sitten syyllistyi? Ensinnäkin hän jätti perhepiirinsä vaille ryöstösaaliiden mukanaan tuomaa elintason ja arvostuksen nousua. Toiseksi surmaamatta jääneet vierasheimoiset naapurit jäivät verottamaan pula-aikojen riista- ja kalavaroja. Niukkoina aikoina jokainen hirvi ja peura oli enemmän kuin kullan arvoinen. Vierasheimoisien pyytämä riista voi koitua kohtalokkaaksi menetykseksi omalle väelle. Kolmanneksi väkivallasta pidättyjä kutsui väkivaltaa omille kotitanssivilleen aikana, jolloin siihen ei ollut varustauduttu. Aseistautunut vihollinen saattoi saapua koko voimallaan paikalle kesken perheen arkipäivää. Sota oli siis pyrittävä siirtämään vieraalle maaperälle.

Maskuliinisuus pyrkii järjestykseen elämän ulkoisen reviiirin suhteen. Pyyntikulttuurin ja alkeellisen maanviljelyksen oloissa maskuliinisuus merkitsi valmiutta ryöstö- ja sotaretkiin. Se merkitsi valmiutta oman hengen ja terveyden alttiiksi panemiseen, jotta epäjärjestys voitaisiin poistaa elämän ulkoisesta reviiiristä. Niukkoihin ravintovaroihin kohdistuvaa painetta oli vähennettävä. Perheen, suvun ja heimon intressit edellyttivät tätä. Korkea moraali edellytti tämän ongelman kohtaamista suoraan. Jos sitä väisteltiin, se jouduttiin kohtaamaan tuhoisana nälänhätänä tai vierasheimolaisten hyökkäyksenä.

Kehittyneen maanviljelyksen oloissa sodankäynti oli valtion ohjaamaa. Perinteinen maanviljely ei kehittyneimmilläänkään pystynyt tuottamaan riittävästi ylijäämää. Lisää voitiin saada sotaretkillä ryöstelemällä. Alueelliset valloitukset toivat lisää maanviljelyspinta-alaa. Sodankäynti ei nytkään ollut sokeaa väkivallan purkautumista, vaan sillä tavoiteltiin

konkreettisia etuja.

Vielä toinen maailmansota käynnistyi alueellisen laajenemisen ja ryöstön periaatteilla. Historian suuriin paradokseihin kuuluu, että innokkaimmat laajenijat Saksa ja Japani kärsivät murskatappion, menettivät alueitaan, mutta ovat sodan jälkeen olleet taloudellisen menestyksen kärkimaita. Suomikin voidaan mainita tällaisena sodan häviäjänä ja tämän päivän menestyjänä. Alueellinen laajuus ei näytä nykyään olevan menestyksen ehtona, kuten eivät ryöstösaaliitkaan.

Ihmisen historiassa sodankäynti on jotakin hyvin maskuliinista. Sen tavoitteena on ollut ulkoisen reviiirin parempi järjestys ja oman perheen, suvun, heimon tai kansan elämän jatkuvuuden turvaaminen. Nykyään nämä tavoitteet eivät toteudu enää sodankäynnin keinoin. Me emme enää saa ulkoista reviiiriämme parempaan järjestykseen tavoittelemalla naapuriemme alueita tai ryöstämällä heitä. Suurvaltojen joukkotuhoaseet ovat halvaantaneet koko sodankäynnin ikivanhan institution. Maskuliiniset kunnian ja sankaruuden käsitteet ovat nyt pahasti säröillä. Onko meidän ryhdyttävä kasvattamaan tappelevista ja nahistelevista pojistamme naisia?

Päästäksemme paremmin perille maskuliinisuuden ongelmista meidän on verrattava sitä feminiinisyteen. Edellä on todettu, että feminiinisyys pyrkii järjestykseen elämän sisäisen reviiirin suhteen ja tätä tietä varmistamaan elämän jatkuvuuden. Edellä todettiin myös, että feminiininen kunnia ja sankaruus eroavat maskuliinisesta kunnian ja sankaruudesta syvällisellä tavalla. Mitä siis ovat feminiininen kunnia ja sankaruus?

Lapsen hidas kehitys on ilmeisesti johtanut ihmisen sukupuoliroolien eriytymiseen. Äidin tehtäväksi on tullut siten sellaisen perheen sisäisen reviiirin luominen, joka tekee elämän jatkuvuuden mahdolliseksi siitä huolimatta, että jälkipolven kasvattaminen on erityisen vaativaa.

Lasten elämä on välittömässä yhteydessä äidin elämään. Äidille ei siten tuota kunniaa oman fyysisen olemassaolon vaaralle altistaminen. Äidin kuolema on perheen sisäisen revii-

rin kannalta äärimmäinen epäjärjestyksen tila. Feminiininen kunnia ja sankaruus ei siten koskaan sisällä sellaista riskinottoa kuin maskuliininen kunnia.

Feminiininen kunnia käsittää lastenhoidon varmistamisen ja kodin sisäisen järjestyksen. Feminiininen kunnia sisältää yleensä myös aviollisen uskollisuuden; alkuperäisenä tavoitteena lienee ollut isän säilyttäminen perheen ravinnon hankkijana. Uskottomuus olisi uhka perheen sisäisen reviiirin järjestykselle. Siksi se ei voisi olla kunniaksi naiselle. Feminiininen sankaruus on kaiken alttiiksi asettamista feminiinisen kunnian puolesta. Keskeisin tavoite on perheen elämän jatkuvuus. Yksi tärkeä poikkeus vain on tuossa kaiken alttiiksi asettamisessa. Äiti välttää johdonmukaisesti oman fyysisen olemassaolonsa vaarantamista. (Tapa- turmaisten kuolemien tilasto paljastaa selkeästi tällaisen miesten ja naisten roolieron myös tämän päivän yhteiskunnassa.) Yhtään toimivaa armeijaa ei voitaisi koota pienten lasten äideistä. Sellaista kenraalia ei ole, joka sen armeijan saisi käskettyä liikkeelle.

Myös alkoholikäyttäytymisessä maskuliinisuus merkitsee sitä, että mies ei piittaa itsestään. Holtittomasti humaltunut mies on yksinkertaisesti vain humalainen. Holtittomasti humaltunut nainen ei ole mikä tahansa humalikko, vaan hän on jollain erityisellä tavalla ”langennut”. Hän on luopunut jostain perusfeminiinisestä. Hän on lakannut huolehtimasta itsestään ja sitä kautta myös elämän sisäisen reviiirin järjestyksestä. Suomalainen viinapää on nimenomaan suomalaisen miehen viinapää. Sen luovan epäjärjestyksen tilan, jota suomalainen mies humalassaan tavoittelee, nainen tavoittaa elämänsä normaaleista sykleistä. Feminiinisyys ei tarvitse viinaa välttääkseen ahdistavaa kaavaa tai tukahduttavaa järjestystä.

Poikajoukon nahistelu on hierarkkisten valtasuhteiden opettelua ja ”väärän” järjestyksen kumoamisyriytyksiä. Tällaisissa voiman ja älyn koetuksissa menestyminen on kunniakasta. Tällaisesta luopuminen mitään yrittämättä on epämaskuliinista. Maskuliinisuus on konfliktin kohtaamista ja hierarkiassa etenemistä sekä saavutetun menestyksen turvaamista.

Poikajoukon nahistellessa tyttöjoukko ottaa mittaa toisistaan lähinnä seksuaalisessa veto-

voimassa. Niillä, jotka tässä kilvassa menestyvät, on eniten itseluottamusta ja he tulevat parhaiten havaituiksi. Tässä kilpailussa ei kuitenkaan synny sellaisia alistus- ja käskyvaltasuhteita kuten poikien keskuudessa. Syntynyt hierarkia on luonteeltaan passiivinen ainakin verrattuna poikien hierarkiaan.

Poikajoukko ei nahistele vain keskenään, vaan voimakkaimmat ja kunnianhimoisimmat pojat asettavat myös opettajansa auktoriteetin koetteelle. Eikä pojan tarvitse olla edes erityisen voimakas ja kunnianhimoinen tehdäkseen tämän. Riittää kun on vain normaali poika. Opettajan kannalta tyttö on yleensä helpompi oppilas kuin poika. Siksi opettaja tulee automaattisesti suosineeksi tyttöjä. Pojat kärsivät tämän lisäksi myös siitä oppimispsykologisesta tosiasiaista, että opettajan auktoriteetin uhmaaminen tekee itse oppimisesta kitkaisen ja vaikean. Kiltit ja sopeutuvat tytöt oppivat ja menestyvät. Lukiot tyttöistyvät.

Maskuliinisuudella ja feminiinisytydellä on evoluutiohistoriallinen tausta. Molemmat ovat olleet elämän jatkuvuuden kannalta välttämättömiä. Maskuliinisuus on kuitenkin yhtäkkiä törmännyt kriisiin monella tasolla. Nykyaikainen sota on väkivaltaisten voimien mieletön purkaus, joka ei lupaa hyvää. Joukkotuhoaseiden aikana sankaruus on menettänyt sisältönsä. Tavanomaisetkin aset ovat kehittyneet niin tehokkaiksi, ettei itsensä vaaralle altistava ehdi kehittyä sankariksi. Todellinen sotasankari on useaan kertaan ohiammuttu. Korkean aseteknologian aikana ohiammuttuja tulee olemaan yhä vähemmän. Sankarit kuolevat ensin — jopa ennen sankaruuttaan.

Sodan puolestapuhujat ovat kehittyneissä maissa kadonneet näkymättömiin ja kuulumattomiin. Maskuliinisuus ei voi enää etsiä ilmentymistään sotasankaruudesta. Normaali työelämä on perinteisesti antanut maskuliinisuudelle ilmenemismahdollisuuksia fyysisen voiman käytössä ja näytössä. Koneistamisen myötä suurin osa tällaisista töistä on kuitenkin kadonnut. Edelleen on olemassa töitä ja tehtäviä, joissa fyysistä voimaa tarvitaan. Jostakin syystä tällaiset tehtävät vain eivät ole arvostettuja. Maskuliinisuus on kuitenkin perinteisesti

etsinyt fyysisellekin voimalleen arvostettuja näytön mahdollisuuksia.

Maskuliinisuus voi etsiä ilmentymistään lähinnä hierarkkisesta etenemisestä. Tässäkin lajissa todellinen menestyjä törmää helposti ongelmiin. Hän saattaa löytää itsensä ympäristöä saastuttavan tai luonnonvaroja tuhlaavan teollisuuslaitoksen johdosta. Hän saattaa löytää itsensä sellaisen poliittisen liikkeen johdosta, joka on sitoutunut perspektiivejä vaille olevaan reaaliolitiikkaan. Maskuliinisen menestyjän osana on usein nimenomaan perspektiivien ja innoituksen lähteiden katoaminen.

Aseisiin tarttuminen, väkivalta, voiman käyttö ja riskin otto ovat tyypillisiä maskuliinisia taipumuksia. Kaikkea tätä feminiinisyys väistää. Kehittyneissä ja hyvin järjestyneissä maissa mies havaitsee, ettei hänen keskeisillä taipumuksillaan ole hyödyllistä käyttöä. Jos hän näitä taipumuksiaan kuitenkin erehtyy käyttämään, hän joutuu pahimmassa tapauksessa välittömästi viranomaisien toimenpiteiden kohteeksi. Rauhallisessa yhteiskunnallisessa tilanteessa riskien ottoa pidetään helposti pelkästään vastuuttomuuden osoituksena. Fyysisen voiman käyttö ja näyttö saattaa viattomimmillaankin tehdä asianomaisesta vain naurettavan.

Feminiinisyys on elämän ulkoisen reviiirin suhteen vaille ohjelmaa. Se ei tunne eikä tunnusta hierarkkisia kiistoja. Se on riskejä välttävää, matalan profiilin toimintaa elämän perusedellytysten puolesta. Feminiinisyttä ei voida syyttää niistä synkistä asioista, joista maskuliinisuus on haastettu vastaamaan. Feminiinisyttä ei voida syyttää, mutta sitä ei voida myöskään kiittää, koska sillä ei ainakaan toistaiseksi ole ollut vaihtoehtoista ohjelmaa.

Ihmisen historiassa sankarillisen maskuliinisen etenemisen tie on kuljettu loppuun. Jokainen askel eteenpäin entiseen suuntaan on äärettömän vaarallinen. Maskuliininen korostus on miehessä hälvenemässä. Samanaikaisesti nainen on kiinnittämässä yhä enemmän huomiota elämän ulkoisen reviiirin järjestykseen. Hänen valmiutensa kohdata inhimillisen elämän hierarkkinen rakenne on kasvanut.

Hänen kykynsä kohdata konflikteja on kehittynyt. Äärimmäisessä tapauksessa hänestä on kehittynyt mies ilman miehen sukupuolisia tunnusmerkkejä. Tällaisessa tapauksessa hänen uhrauksensa osoittautuvat merkitykselliseksi. Tärkeintä on, että nainen tuo mukanaan feminiinisuuden näkökulman maskuliinisen umpikujan ratkomiseen.

Tänä päivänä puhtaasti maskuliininen mies on yhtä harvinainen kuin puhtaasti feminiininen nainen. Parisuhde, jossa mies on korostuneen maskuliininen ja nainen korostuneen feminiininen, on komiikan lähde, josta viihde voi ammentaa. Tänä päivänä maskuliinisuus ja feminiinisyys sulautuvat yhä enemmän yhteen. Erityisesti sodan ja rauhan kysymyksissä tämä on välttämätöntä. Maskuliinisuuteen liittyy piittaamattomuutta omasta hengestä ja terveydestä ulkoista reviiiriä järjestettäessä. Tämä pyrkimys on johtanut syvälliseen epäjärjestyksen tilaan elämän ulkoisessa reviiirissä. Tällä piittaamattomuudella on tähän asti varmistettu elämän jatkuvuutta. Nyt piittaamattomuus on johtanut kaiken elämän vaarantumiseen. Feminiinisuuden on mullistettava maskuliinisuus.

Ehkä keskeisin feminiinisuuden viesti maskuliinisuudelle on itsestään huolehtimisen periaate. Oman terveyden ja jopa fyysisen olemassaolon alttiiksi paneminen on muuttunut miehellekin hyveestä paheeksi. Itsestään huolehtiva mies ei pelkästään hoida terveyttään vaan välttää riskikäyttäytymistä yleensäkin. Tälle miehelle sota ei ole seikkailu vaan pelkästään mielettömyyttä.

Maskuliinisuuden peruseriaate eli pyrkimys elämän ulkoisen reviiirin järjestämiseen ei ole kuitenkaan vanhentunut, vaan se on erityisen ajankohtainen. Itsestään huolehtiva mies näkee, että sotilaalliset turvajärjestelmät ovat muuttuneet vastakohtikseen. Hän havaitsee elämän ulkoisessa reviiirissä syntyneen epäjärjestyksen. Hänessä viriävät valmiudet käyttää maskuliinisia latauksiaan sotilaallisten järjestelmien purkamiseen. Sotilaalliset turvajärjestelmät ovat miehisiä luomuksia. Miesten on ne myös purettava.

Ekologisten järjestelmien häiriintyminen on elämän ulkoisen reviiirin epäjärjestyksiä. Itsestään huolehtivalle miehelle tämä epäjärjestys ei ole sokea kenttä, vaan hyvin todellista todel-

lisuutta. Tämä mies on valmis käyttämään koko maskuliinista lataustaan ekologisten häiriöiden purkamiseen.

Yleisen asevelvollisuuden rinnalle ja sitä korvaamaan on luotava siviilipalvelujärjes-

telmä, joka tähtää johdonmukaisesti elämän ulkoisen reviirin parempaan järjestykseen. Asevelvollisuuden vaihtoehdon on annettava täydet mahdollisuudet tämän maskuliinisen perustendenssin toteutumiseen.

English Summary

Jarmo Heinonen: Pysy miehenä, mies! (Masculinity versus Femininity)

People always attempt through all their actions to create order, but there are two different methods used: a masculine method and a feminine one. Basically no individual is wholly male or female; each is instead a composite of male and female features. Every individual uses both masculine and feminine methods for creating order.

The human striving for order is not an end in itself, but rather a means for securing continuity in general and, most important, the continuity of life itself. The continuation of life provides one clear example of how neither the masculine nor the feminine is superior, but rather a combination of the two is needed. This rule holds true throughout all human behavior.

Consequently, although the striving for sexual equality under law is a worthy goal, striving to eliminate sexual differences is an impossible and foolish goal. Although the relative contribution of nature and nurture can and are being debated, the fact is that men and women are different, both physically and behaviorally. This is probably the result of the tremendous effort needed to rear the slow maturing human offspring properly. At least under the conditions existing until just recently, not only were both parents needed but for the sake of efficiency and to help bind the couple together, they needed to specialize in different modes of behavior. The mode of behavior for which the males became specialized is what we now call masculine behavior, even though female humans and even more the females of some other species may also behave in this mode. And the mode of behavior for which women became specialized is what we now call feminine behavior, although males of our species and others also show it.

The masculine mode of behavior tends to concentrate more on spatial areas further from the home, the hunting grounds of earlier days, and attempts to bring order to this more distant territory. In the

process, it usually drifts into competition and conflict as the territory touches or overlaps that belonging to others. In the masculine mode, honor demands that this conflict must be faced, and heroism is weighed by the willingness to endanger even one's own life if necessary.

The feminine mode of behavior strives for order closer to home. In the feminine mode, honor demands security for the children and order around the house so they can be cared for and trained properly. Anything that endangers this order, e.g., marital infidelity, brings dishonor. Heroism in the feminine mode demands sacrificing almost everything for the family, but not the person's own life.

The difference between masculine and feminine behavior has traditionally been emphasized in warfare. It would be impossible to make a functioning army out of the mothers of small children. It has been the most masculine acting men who engaged in plunder and warfare. The purpose was the masculine goal of bringing order to the distant territory of one's family, extended family, tribe or nation, and thus to promote its continuity of life.

Masculinity — the masculine part of each of us — today faces a severe internal conflict because the masculine goal of creating order in the distant territory and thus providing security and continuity for one's group can no longer be reached through the masculine behaviors of war and plunder. Demilitarization, rather than plunder, seems more conducive now to gaining riches. And the military systems, intended to bring order to our borders, security, and a continuity of life, instead undermine all security, threaten all life, produce strong disorder. The greatest challenge of our time for masculinity is the creation of a new trustworthy form of order and security by breaking down the old military systems. In this work, masculinity can rely upon the consistent support of the femininity within each human, and combined they will secure the continuity of life.